

Universitatea Tehnică a Moldovei

**STRATEGIA DE ELABORARE A PLANULUI
URBANISTIC GENERAL (PUG) PENTRU
LOCALITĂȚILE RURALE**

Student:

Istrate Sorin,

gr. PUR-241M

Conducător:

Grozavu Nistor,

conf.univ.dr.

Chișinău, 2026

**MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII AL
REPUBLICII MOLDOVA**

Universitatea Tehnică a Moldovei

Facultatea Urbanism și Arhitectură

Departament Urbanism și Design Urban

Admis la susținere

Șef Departament UDU: Platon Liliana dr. în arte

„ ____ ” _____ 2026

**STRATEGIA DE ELABORARE A PLANULUI
URBANISTIC GENERAL (PUG) PENTRU
LOCALITĂȚILE RURALE**

Teza de master

Student: Istrate Sorin, gr. PUR-241M

Conducător: Nistor Grozavu, conf. univ. dr

Chișinău 2026

ADNOTARE

Prezenta teză de master, cu tema „**Strategia de elaborare a Planului Urbanistic General (PUG) pentru localitățile rurale**”, abordează problematica planificării spațiale rurale în contextul provocărilor demografice, economice și instituționale din Republica Moldova. Lucrarea pornește de la premisa că Planul Urbanistic General reprezintă principalul instrument strategic de organizare și reglementare a teritoriului la nivel local, având un rol esențial în asigurarea dezvoltării durabile, echilibrate și coerente a spațiului rural.

Actualitatea temei este determinată de faptul că un număr considerabil de localități rurale din Republica Moldova nu dispun de PUG-uri actualizate sau aplică documentații depășite, care nu mai corespund realităților socio-economice și cerințelor actuale privind protecția mediului, coeziunea teritorială și integrarea europeană. În acest context, elaborarea unei strategii metodologice moderne pentru optimizarea procesului de întocmire și implementare a PUG-urilor devine o necesitate strategică la nivel național.

Scopul principal al cercetării constă în elaborarea unei viziuni strategice și metodologice privind procesul de planificare urbanistică rurală, prin corelarea PUG-ului cu documentele strategice naționale și locale, cu politicile publice sectoriale și cu necesitățile reale ale comunităților rurale. Pentru atingerea acestui scop, au fost stabilite următoarele obiective: analiza cadrului teoretic, legislativ și metodologic al elaborării PUG-urilor; evaluarea situației actuale a localităților rurale din Republica Moldova; examinarea etapelor și instrumentelor de elaborare și implementare a PUG; realizarea unei analize comparative cu sistemul francez de planificare urbanistică; formularea unei strategii de dezvoltare spațială rurală; identificarea mecanismelor de implementare, monitorizare și control.

Metodologia cercetării se bazează pe metode de analiză teritorială, analiză comparativă, evaluare diagnostică, analiză SWOT, precum și pe studierea cadrului normativ național și a practicilor europene în domeniul planificării teritoriale.

Lucrarea este structurată în cinci capitole, care tratează cadrul teoretic și legislativ al PUG, analiza situației actuale a localităților rurale, principiile și etapele metodologice de elaborare a PUG, strategia de dezvoltare spațială rurală și mecanismele de implementare și monitorizare. Un element aplicativ important îl constituie studiul de caz privind aplicarea PUG în satul Cruzești, municipiul Chișinău.

Prin abordarea integrată și strategică propusă, teza contribuie la fundamentarea unei metodologii moderne de elaborare a Planurilor Urbanistice Generale pentru localitățile rurale, consolidând rolul acestora ca instrumente eficiente de dezvoltare teritorială durabilă.

Cuvinte-cheie: plan urbanistic general (PUG), dezvoltare rurală, planificare spațială, zonificare funcțională, dezvoltare durabilă, strategie teritorială, implementare și monitorizare.

ABSTRACT

This master's thesis, entitled **“Strategy for the Elaboration of the General Urban Plan (GUP) for Rural Localities”**, addresses the issue of rural spatial planning in the context of demographic, economic, and institutional challenges in the Republic of Moldova. The research is based on the premise that the General Urban Plan represents the main strategic instrument for organizing and regulating land use at the local level, playing a crucial role in ensuring sustainable, balanced, and coherent rural development.

The relevance of the topic is determined by the fact that a significant number of rural localities in the Republic of Moldova either lack updated GUPs or apply outdated planning documentation that no longer reflects current socio-economic realities and contemporary requirements regarding environmental protection, territorial cohesion, and European integration. In this context, the development of a modern methodological strategy aimed at optimizing the process of drafting and implementing GUPs becomes a national strategic necessity.

The main objective of the research is to develop a strategic and methodological vision for optimizing the rural urban planning process by correlating the GUP with national and local strategic documents, sectoral public policies, and the real needs of rural communities. To achieve this objective, the following tasks were established: analysis of the theoretical, legislative, and methodological framework for GUP preparation; assessment of the current demographic, economic, infrastructural, and environmental situation of rural localities in the Republic of Moldova; examination of the stages and instruments used in the elaboration and implementation of the GUP; comparative analysis with the French urban planning system; formulation of a rural spatial development strategy; and identification of implementation, monitoring, and control mechanisms.

The research methodology is based on territorial analysis, comparative analysis, diagnostic assessment, SWOT analysis, as well as the study of the national regulatory framework and European best practices in spatial planning.

The thesis is structured into five chapters covering the theoretical and legislative framework of the GUP, the analysis of the current situation of rural localities, the methodological principles and stages of GUP elaboration, the rural spatial development strategy, and the mechanisms for implementation and monitoring. An important applied component is the case study regarding the application of the GUP in Cruzești village, Chișinău Municipality. Through the integrated and strategic approach proposed, the thesis contributes to the development of a modern methodology for drafting General Urban Plans for rural localities, strengthening their role as effective instruments for sustainable territorial development.

Keywords: General Urban Plan (GUP), rural development, spatial planning, functional zoning, sustainable development, territorial strategy, implementation and monitoring.

CUPRINS

INTRODUCERE.....	5
1. CADRUL TEORETIC ȘI LEGISLATIV PRIVIND ELABORAREA PUG PENTRU LOCALITĂȚILE RURALE.....	12
1.1 Rolul și importanța Planului Urbanistic General.....	12
1.2 Cadrul normativ național.....	14
1.3 Cadrul metodologic internațional și european.....	16
1.4 Principiile de bază ale elaborării PUG.....	18
2. ANALIZA SITUAȚIEI ACTUALE A LOCALITĂȚILOR RURALE DIN REPUBLICA MOLDOVA.....	21
2.1 Contextul general al dezvoltării rurale.....	21
2.2 Situația demografică și socială.....	23
2.3 Situația economică și funcțională.....	28
2.4 Infrastructura tehnico-edilitară.....	28
2.5 Mediul natural și riscurile teritoriale.....	30
2.6 Patrimoniul construit și peisajul rural.....	32
3. PRINCIPII ȘI ETAPE METODOLOGICE DE ELABORARE A PLANULUI URBANISTIC GENERAL.....	36
3.1 Etapele procesului de elaborare a PUG.....	36
3.2 Metode și instrumente utilizate.....	38
3.3 Zonificarea funcțională a teritoriului.....	41
3.4 Corelarea cu alte documente strategice.....	44
3.5 Participarea publică și transparența.....	46
3.6 Analiza comparativă: etapele de elaborare PUG pentru localități rurale din Franța.....	48
3.7 Studiu de caz - Aplicarea PUG în satul Cruzești, mun. Chișinău.....	51
4. STRATEGIA DE DEZVOLTARE SPAȚIALĂ RURALĂ.....	55
4.1 Obiectivele strategice generale.....	55
4.2 Direcții prioritare de dezvoltare spațială.....	56
4.3 Zonificarea strategică la nivel rural.....	57
4.4 Politici și măsuri de implementare a strategiei.....	59
5. IMPLEMENTAREA ȘI MONITORIZAREA PUG.....	62
5.1 Cadrul instituțional de implementare.....	62

5.2 Etapele implementării PUG.....	64
5.3 Indicatori de performanță.....	65
5.4 Mecanisme de monitorizare și control.....	66
5.5 Probleme și provocări în implementare.....	68
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI.....	70
BIBLIOGRAFIE.....	73
ANEXE.....	76

INTRODUCERE

Dezvoltarea teritorială durabilă reprezintă una dintre cele mai importante provocări ale statelor europene contemporane, iar pentru Republica Moldova această problemă capătă o semnificație deosebită în contextul crizei demografice, al migrației masive, al declinului economic rural și al presiunilor asupra resurselor naturale și patrimoniului construit. Spațiul rural, care concentrează peste jumătate din populația țării și cea mai mare parte a teritoriului național, se confruntă cu procese accelerate de depopulare, degradare infrastructurală și pierdere a identității teritoriale. În aceste condiții, planificarea spațială devine un instrument esențial pentru orientarea dezvoltării și pentru valorificarea rațională a potențialului local.

Actualitatea temei „Strategia de elaborare a planului urbanistic general (PUG) pentru localitățile rurale” constă în faptul că în Republica Moldova o mare parte a localităților rurale nu dispun de PUG-uri actualizate, fie aplică documentații depășite, care nu mai corespund realităților economice, sociale și climatice actuale. Prin urmare Planul Urbanistic General (PUG) este documentul-cheie prin care autoritățile publice locale pot gestiona coerent utilizarea teritoriului, extinderea intravilanului, amplasarea infrastructurii, protecția mediului și valorificarea patrimoniului construit. Actualitatea temei este amplificată și de orientarea strategică a Republicii Moldova spre integrarea europeană și alinierea la politicile Uniunii Europene privind dezvoltarea teritorială, coeziunea regională și tranziția verde. Accesarea fondurilor europene pentru infrastructură, dezvoltare rurală, eficiență energetică și protecția mediului este condiționată de existența unor documente de planificare urbanistică coerente și actualizate, în care PUG-ul ocupă un rol central. Astfel celor menționate mai sus, modernizarea și eficientizarea procesului de elaborare și implementare a PUG-urilor în mediul rural devine o necesitate strategică națională.

Gradul de studiere a temei „Strategia de elaborare a planului urbanistic general (PUG) pentru localitățile rurale” În Republica Moldova, este mai redus în comparație cu țări europene și se regăsește în principal în lucrări academice, rapoarte instituționale și documente normative. Legea nr.835 din 17.05.1996 „privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului”, normativul NCM B.01.02:2016 „Sistematizarea teritoriului și localităților”, cod practice în construcții CP B.01.01:2023 „Urbanism și amenajare a teritoriului”, precum și strategiile naționale de dezvoltare regională și rurală constituie baza teoretico-metodologică a elaborării PUG-urilor. Cu toate acestea, literatura de specialitate din Republica Moldova tratează adesea PUG-ul mai mult dintr-o perspectivă normativă și procedurală, fără a aborda suficient de profund eficiența sa reală ca instrument de dezvoltare spațială rurală. În acest context, prezenta teză se poziționează ca o contribuție științifică necesară, care urmărește să completeze golurile existente

în literatura națională printr-o abordare integrată și comparativă a planificării urbanistice rurale. Prin corelarea cadrului legislativ din Republica Moldova cu practicile europene și cu analiza situației reale a localităților rurale, cercetarea propune o perspectivă modernă asupra rolului PUG-ului ca instrument strategic de dezvoltare teritorială, nu doar ca document tehnic de reglementare.

Scopul principal al tezei este elaborarea unei viziuni strategice și metodologice pentru optimizarea procesului de planificare urbanistică rurală în Republica Moldova, prin corelarea PUG-ului cu strategiile de dezvoltare teritorială, cu politicile publice și cu nevoile reale ale comunităților locale.

Obiectivele sunt stabilite pentru atingerea acestui scop, teza urmărește următoarele etape:

- analiza cadrului teoretic, legislativ și metodologic al elaborării PUG-urilor;
- evaluarea situației demografice, economice, infrastructurale și de mediu a localităților rurale din Republica Moldova;
- examinarea etapelor și instrumentelor de elaborare și implementare a PUG;
- realizarea unei analize comparative cu sistemul francez de planificare (PLU);
- formularea unei strategii de dezvoltare spațială rurală bazată pe zonificare, investiții și protecția patrimoniului;
- identificarea mecanismelor de implementare, monitorizare și control.

Baza metodologică a acestei lucrări constă în ansamblul metodelor științifice de cercetare aplicate în domeniul urbanismului, amenajării teritoriului și dezvoltării rurale, care permit analiza complexă a proceselor spațiale, socio-economice și instituționale specifice localităților rurale din Republica Moldova.

Volumul tezei de master este de 75 pagini.

Structura tezei de master conține în cinci capitole care îmbină în sine un număr diferit de paragrafe.

Capitolul I. Cadrul teoretic și legislativ privind elaborarea PUG pentru localitățile rurale constă din 4 paragrafe.

Paragraful 1.1 Rolul și importanța Planului Urbanistic General are ca scop de a demonstra importanța reală a Planului Urbanistic General pentru o dezvoltare durabilă al localităților rurale. În urma analizei sa demonstrat că Planul Urbanistic General (PUG) reprezintă un instrument esențial de planificare și gestionare a dezvoltării teritoriilor, având un impact major asupra calității

vieții cetățenilor, protecției mediului și progresului economic. De asemenea, PUG-ul joacă un rol crucial în atragerea investițiilor și stimularea creșterii economice. Un plan bine definit oferă certitudine și stabilitate investitorilor, indicând zonele propice pentru dezvoltare rezidențială, comercială sau industrială.

În cadrul paragrafului 1.2 Cadrul normativ național sa analizat la momentul actual nivelul cadrului normativ si pot spune ca în Republica Moldova, această dezvoltare este ghidată și reglementată printr-un cadru normativ național care stabilește reguli, principii și proceduri pentru elaborarea și implementarea Planurilor Urbanistice Generale (PUG) în mediul rural. Aceste documente sunt instrumente esențiale de planificare strategică, având rolul de a transforma satele din simple așezări într-un spațiu viu, funcțional, echilibrat și atrăgător pentru locuitori.

Paragraful 1.3 Cadrul metodologic internațional și European are ca scop stabilirea metodelor internaționale si europene, totodată sa stabilit și aspecte metodologice commune, cadrele internaționale și europene promovează o abordare integrată a planificării, care include: participarea publică, evaluarea impactului, adaptarea la schimbările climatice, coerența teritorială, digitalizarea.

În paragraful 1.4 Principiile de bază ale elaborării PUG sunt stabilite principalii principii de elaborare PUG. Aceste principii sunt stabilite în conformitate cu legislația urbanistică din Republica Moldova și cu directivele europene privind planificarea teritorială cum ar fi: principiul sustenabilității, principiul participării publice, principiul integrității și coerenței, principiul eficienței economice, principiul adaptabilității și flexibilității, principiul accesibilității și egalității, principiul respectării identității locale.

Capitolul II. Analiza situației actuale a localităților rurale din Republica Moldova include șase paragrafe.

Paragraful 2.1 Contextul general al dezvoltării rurale descrie spațiul rural al Republicii Moldova care se caracterizează printr-o densitate scăzută a populației, predominanța activităților agricole și o infrastructură tehnico-edilitară insuficient dezvoltată. Din totalul de aproximativ 1500 de localități, peste 85% sunt sate și comune, multe confruntate cu declin demografic, emigrație și îmbătrânire a populației. Lipsa documentelor urbanistice actualizate conduce la utilizarea haotică a terenurilor. Localitățile rurale din Republica Moldova, care adăpostesc aproximativ 58% din populația țării (conform datelor statistice recente), se confruntă cu o combinație complexă de provocări cronice și oportunități emergente.

În paragraful 2.2 Situația demografică și socială determină o bună analiză a situației actuale în localitățile rurale din Republica Moldova. În acest capitol sunt dezvoltate subpuncte ca: scăderea accelerată a populației, rata natalității scăzută, îmbătrânirea pronunțată a populației,

dezorganizarea structurilor amiliale. Situația social în localități rurale se întâmpină cu provocări multidimensionale cum ar fi sărăcie și acces limitat la resurse, sistemul de sănătate subpresat, educație și "Exodul Tineretului".

Paragraful 2.3 Situația economică și funcțională îmbină în sine faptul că economia rurală din Republica Moldova este preponderent dominată de sectorul agricol, caracterizat prin activități de producție primară cu un nivel redus de procesare locală și valoare adăugată limitată. Majoritatea localităților rurale funcționează aproape exclusiv ca spații de producție agricolă, fără a dispune de unități de prelucrare agroalimentară, depozite frigorifice, centre logistice sau alte structuri de sprijin pentru comercializare.

În cadrul paragrafului 2.4 Infrastructura tehnico-edilitară conține o analiză a tuturor rețelelor edilitare actuale ale localităților rurale din Republica Moldova determinând faptul că infrastructura tehnico-edilitară constituie unul dintre factorii determinanți ai nivelului de trai și ai atractivității investiționale în localitățile rurale din Republica Moldova. Situația actuală se caracterizează prin dezvoltare neuniformă, acoperire incompletă și grad redus de modernizare, comparativ cu mediul urban, ceea ce influențează negativ atât condițiile sociale ale populației, cât și potențialul de dezvoltare economică locală.

Paragraful 2.5 Mediul natural și riscurile teritoriale reprezintă principalul suport al dezvoltării spațiului rural din Republica Moldova, având un rol esențial atât în economia agricolă, cât și în echilibrul ecologic al teritoriului. Dezvoltarea rurală este însă puternic influențată de caracteristicile fizico-geografice ale terenului și de existența unor riscuri naturale recurente, care condiționează amplasarea construcțiilor, utilizarea terenurilor și investițiile în infrastructură.

În paragraful 2.6 Patrimoniul construit și peisajul rural reprezintă elemente fundamentale ale identității locale și constituie o resursă importantă pentru dezvoltarea socio-economică durabilă a satelor din Republica Moldova. Ansamblul de valori materiale și spațiale acumulat istoric — gospodării tradiționale, biserici, conace boierești, situri arheologice, structuri agricole istorice și mori de apă — contribuie la caracterul distinct al teritoriului rural și la potențialul său turistic, cultural și educațional.

Capitolul III. Principii și etape metodologice de elaborare a planului urbanistic general este caracterizat de șapte paragrafe.

Paragraful 3.1 Etapele procesului de elaborare a PUG caracterizează detaliat succesiunea etapelor de elaborarea Planurilor Urbanistice Generale. Etapele de elaborare sunt următoarele: prima etapă: inițierea procedurii de elaborare, a doua etapă: colectarea datelor inițiale, a treia etapă: analiza diagnostică a situației existente, a patra etapă: elaborarea conceptului de dezvoltare urbanistică, a cincea etapă: elaborarea documentației PUG propriu-zise, a șasea etapă: consultarea

publică, a șaptea etapa: avizarea instituțională, a opta etapa: aprobarea PUG-ului, a noua etapa: implementarea și monitorizarea.

În paragraful 3.2 Metode și instrumente utilizate pentru elaborarea Planurilor Urbanistice Generale sunt caracterizate de următoarele metode: metoda de analiză teritorială, metoda de prognoză și modelare, metoda participativă, metoda de evaluare a impactului. Ca urmare sa caracterizat și următoarele instrumente ca: instrumente tehnice utilizate în elaborarea PUG, instrumente juridice și de reglementare, instrumente financiare și de implementare.

În cadrul paragrafului 3.3 Zonificarea funcțională a teritoriului reprezintă unul dintre instrumentele de bază ale Planului Urbanistic General (PUG), având rolul de a organiza utilizarea teritoriului unei localități în scopul asigurării unei dezvoltări coerente, echilibrate și conforme cu principiile dezvoltării durabile. Prin zonificare se stabilesc destinațiile terenurilor, regimurile permise de construire și condițiile de utilizare, prevenindu-se conflictele funcționale și utilizarea inefficientă a spațiului. În mediul rural din Republica Moldova, zonificarea funcțională trebuie adaptată specificului localităților — caracterul agricol dominant, densitatea redusă a construcțiilor și necesitatea protejării terenurilor agricole și a peisajului tradițional.

Paragraful 3.4 Corelarea cu alte documente strategice Planul Urbanistic General (PUG) nu reprezintă un document izolat de reglementare teritorială, ci trebuie să fie elaborat și aplicat în strânsă corelare cu ansamblul documentelor strategice, sectoriale și normative existente la nivel național, regional și local. Această corelare este esențială pentru asigurarea coerenței dezvoltării teritoriale, evitarea conflictelor de politici publice și creșterea eficienței investițiilor publice și private.

În paragraful 3.5 Participarea publică și transparența constituie principii fundamentale ale planificării teritoriale moderne și reprezintă condiții esențiale pentru legitimitatea și eficiența Planului Urbanistic General (PUG). Implicarea activă a comunității în procesul de elaborare a documentației contribuie la identificarea corectă a nevoilor reale ale populației, la creșterea nivelului de acceptare a soluțiilor propuse și la reducerea conflictelor apărute în etapa de implementare. În contextul localităților rurale din Republica Moldova, participarea publică este cu atât mai importantă, deoarece dezvoltarea teritorială influențează direct modul de viață al comunității, utilizarea terenurilor agricole, conservarea patrimoniului și protecția mediului natural.

Paragraful 3.6 Analiza comparativa: etapele de elaborare PUG pentru localitati rurale din Franta în urma analizei sa determinat ca documentul echivalent PUG-ului este Plan Local d'Urbanisme (PLU), reglementat prin Codul Urbanismului francez. PLU stabilește regimul de utilizare a terenurilor, zonele funcționale și reglementările de construire, având ca scop dezvoltarea durabilă a localităților rurale și urbane. Procesul de elaborare urmează etape bine definite, cu accent pe participarea publică și protecția mediului.

Paragraful 3.7 Studiu de caz - Aplicarea PUG în satul Cruzești, mun.Chișinău determină un exemplu real de implementare a Planului Urbanistic General pentru localități rurale. Sunt analizate situația existentă, elaborarea analizei SWOT și prezentarea zonificarea funcțională reglementări unde este stipulat propunerile de dezvoltare a localității.

Capitolul IV. Strategia de dezvoltare spațială rurală este compus din patru paragrafe.

Paragraful 4.1 Obiectivele strategice generale determina că strategia de dezvoltare spațială rurală din Republica Moldova urmărește dezvoltarea durabilă, creșterea calității vieții în mediul rural și reducerea disparităților teritoriale, printr-o planificare integrată a spațiului, a infrastructurii și a activităților economice.

În paragraful 4.2 Direcții prioritare de dezvoltare spațială stabilesc domeniile cheie de acțiune pentru dezvoltarea durabilă a satelor și a teritoriului rural, asigurând integrarea economică, socială și ecologică.

Paragraful 4.3 Zonificarea strategică la nivel rural reprezintă procesul de împărțire a teritoriului rural în zone funcționale, în funcție de potențialul economic, social, ecologic și de planificare, cu scopul de a asigura dezvoltarea durabilă și echilibrată a satelor și regiunilor rurale. Aceasta este un instrument cheie în Strategia de Dezvoltare Spațială Rurală și în elaborarea Planului Urbanistic General (PUG).

Paragraful 4.4 Politici și măsuri de implementare a strategiei pentru a asigura implementarea eficientă a Strategiei de Dezvoltare Spațială Rurală în Moldova, este nevoie de politici coerente și măsuri concrete care să vizeze planificarea teritorială, dezvoltarea economică, protecția mediului și consolidarea capacității autorităților locale.

Capitolul V. Implementarea și monitorizarea PUG este determinat de cinci paragrafe.

Paragraful 5.1 Cadrul instituțional de implementare necesită un cadru instituțional bine structurat, în care autoritățile locale, instituțiile centrale și actorii privați își asumă responsabilități clare pentru aplicarea reglementărilor urbanistice și dezvoltarea durabilă a teritoriului rural. Autoritățile locale cum ar fi primăria și consiliul local stau la baza inițierii și aprobării PUG-ului. Primăria coordonează implementarea planului la nivel local, emite autorizațiile de construcție și aprobă planurile de detaliu, planurile zonale, schite de proiect în conformitate cu regulile stabilite în PUG. Au funcția de a monitoriza respectarea reglementărilor urbanistice și aplică sancțiuni pentru abateri de la cele implementate în PUG.

În paragraful 5.2 Etapele implementării PUG este un proces continuu, structurat pe mai multe etape, care asigură aplicarea reglementărilor urbanistice și dezvoltarea durabilă a localităților rurale.

Paragraful 5.3 Indicatori de performanță sunt instrumente esențiale pentru evaluarea eficienței implementării PUG și pentru monitorizarea dezvoltării durabile a localităților rurale.

Principalii indicatori de performanță pentru implementare și monitorizare al Planurilor Urbanistice Generale sunt următorii: indicatori de planificare și zonificare, indicatori de dezvoltare economică, indicatori de infrastructură și servicii, indicatori de mediu și patrimoniu, indicatori de guvernare și participare comunitară, indicatori de monitorizare și adaptabilitate.

Paragraful 5.4 Mecanisme de monitorizare și control pentru ca Planul Urbanistic General (PUG) să fie eficient, este esențial să existe mecanisme clare de monitorizare și control, care să asigure respectarea reglementărilor, protecția patrimoniului și dezvoltarea durabilă a teritoriului rural.

În paragraful 5.5 Probleme și provocări în implementare Planul Urbanistic General (PUG) în localitățile rurale din Moldova se confruntă cu o serie de dificultăți structurale, administrative și economice, care pot afecta eficiența planificării teritoriale și dezvoltarea durabilă. Principalele probleme sunt: probleme de natură administrativă și instituțională, probleme legate de infrastructură și dezvoltare economică, probleme legate de mediu și patrimoniu, probleme sociale și de participare. Așa dar pe lângă problemele autorităților locale se întâlnesc și cu provocări majore în implementare, cum ar fi: asigurarea coerenței între PUG și strategiile naționale/regionale, crearea unui cadru de monitorizare și control funcțional și digitalizat, adaptarea rapidă la schimbările climatice, demografice și economice, încurajarea investițiilor și parteneriatelor public-private pentru dezvoltare durabilă.

BIBLIOGRAFIE

I. ACTE NORMATIVE ȘI DOCUMENTE OFICIALE – REPUBLICA MOLDOVA

1. **REPUBLICA MOLDOVA. Parlamentul.** Legea nr. 764 din 27 decembrie 2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova [online]. Chișinău: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001 [citată 11.10.2025].
2. **REPUBLICA MOLDOVA. Parlamentul.** *Legea nr. 835 din 17 mai 1996 privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului* [online]. Chișinău: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1996 [citată 11.10.2025].
3. **REPUBLICA MOLDOVA. Parlamentul.** *Legea nr. 239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional* [online]. Chișinău: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008 [citată 10.11.2025].
4. **REPUBLICA MOLDOVA. Parlamentul.** *Legea nr. 1530 din 22 iunie 1993 privind ocrotirea monumentelor* [online]. Chișinău: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1993 [citată 20.09.2025].
5. **REPUBLICA MOLDOVA. Parlamentul.** Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală [online]. Chișinău: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006 [citată 20.09.2025].
6. **REPUBLICA MOLDOVA. Guvernul.** Hotărârea nr. 525 din 10 iulie 1996 pentru aprobarea Regulamentului general de urbanism [online]. Chișinău: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1996 [citată 25.09.2025].

II. NORMATIVE TEHNICE ȘI REGLEMENTĂRI DE URBANISM – REPUBLICA MOLDOVA

7. **REPUBLICA MOLDOVA. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.** *Normativ de construcții NCM B.01.02:2016 – Sistematizarea teritoriului și localităților* [online]. Chișinău, 2016 [citată 12.11.2025].
8. **REPUBLICA MOLDOVA. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.** **CP B.01.01:2023** – *Sistematizarea teritoriului și a localităților* [online]. Chișinău: Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, 2023 [citată 10.01.2026].

III. DOCUMENTE STRATEGICE ȘI POLITICI PUBLICE – REPUBLICA MOLDOVA

9. **REPUBLICA MOLDOVA. Guvernul.** *Strategia Națională de Mediu a Republicii Moldova* [online]. Chișinău [citată 19.11.2025].
10. **GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA.** *Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”* [online]. Chișinău, 2023 [citată 15.11.2025].
11. **MINISTERUL AGRICULTURII ȘI INDUSTRIEI ALIMENTARE.** *Strategia de dezvoltare a zonelor rurale* [online]. Chișinău, 2022 [citată 24.09.2025].

IV. DOCUMENTE STRATEGICE ȘI POLITICI PUBLICE – REPUBLICA MOLDOVA

12. REPUBLICA MOLDOVA. Biroul Național de Statistică. *Indicatori demografici și socio-economici ai Republicii Moldova* [online]. Chișinău [citat 24.09.2025].

13. BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ. Anuarul statistic al Republicii Moldova [online]. Chișinău, 2024 [citat 24.09.2025].

14. AGENȚIA GEODEZIE, CARTOGRAFIE ȘI CADASTRU. Infrastructura geospațială națională [online]. Chișinău, 2024 [citat 24.09.2025].

IV. DOCUMENTE INTERNAȚIONALE ȘI EUROPENE

15. UNITED NATIONS. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development [online]. New York: United Nations, 2015 [citat 24.10.2025].

16. UN-HABITAT. New Urban Agenda [online]. Quito: United Nations, 2016 [citat 24.10.2025].

17. EUROPEAN COMMISSION. Territorial Agenda of the European Union 2030 [online]. Brussels, 2020 [citat 24.10.2025].

18. EUROPEAN PARLIAMENT; COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. Directive 2001/42/EC on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment [online]. Brussels, 2001 [citat 24.10.2025].

V. LEGISLAȚIE ȘI PRACTICI DE URBANISM – FRANȚA

19. RÉPUBLIQUE FRANÇAISE. Code de l'urbanisme [online]. Paris, 2024 [citat 24.10.2025].

20. MINISTÈRE DE LA TRANSITION ÉCOLOGIQUE. Plan Local d'Urbanisme (PLU) [online]. Paris, 2024 [citat 10.12.25].

21. CEREMA. Urbanisme et aménagement du territoire rural [online]. Paris, 2023 [citat 10.12.2025].

22. VILLE DE CANCALE. *Plan Local d'Urbanisme (PLU) – Modification simplifiée n°8 : Note de présentation.* Cancale, Franța, 2025 [citat 10.12.2025].

VI. DOCUMENTAȚII URBANISTICE LOCALE

23. PRIMĂRIA COMUNEI CRUZEȘTI. *Plan Urbanistic General – Volumul I. Memoriul general* [online]. Cruzești, 2025 [citat 29.12.2025].

24. PRIMĂRIA COMUNEI CRUZEȘTI. *Plan Urbanistic General – Volumul IIIA. Planșe grafice* [online]. Cruzești, 2025 [citat 29.12.2025].

VII. SITE-URI OFICIALE

25. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=17227&lang=ro

26. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=62947&lang=ro

27. <https://ednc.gov.md/wp-content/uploads/2023/06/NCM-B.01.02-2016.pdf>

28. <https://ednc.gov.md/wp-content/uploads/2024/02/CP-B.01.01-2023.pdf>

29. <https://statistica.gov.md/ro>

30. <https://gov.md/ro>
31. <https://sdgs.un.org/>
32. <https://unhabitat.org/>
33. https://commission.europa.eu/index_en
34. <https://www.legifrance.gouv.fr/>
35. <https://www.cerema.fr/fr>
36. <https://www.ecologie.gouv.fr/>
37. https://cruzesti.md/wp-content/uploads/2025/05/volumul-I-3648_Memoriul-General.pdf
38. https://cruzesti.md/wp-content/uploads/2025/05/volumul-III-3648_PUG-s.Cruzesti.pdf
39. <https://www.ville-cancale.fr/images/cadre-vie-images/PLU%20MODIFICATIONS%20EN%20COURS/MODIFICATION%208/Note%20de%20presentation%20Modification%20Simplifiee%202025%20VF%20APPRO-tampon.pdf>